

Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

September 2016

Ročník X.

Číslo 3

Najkrajšie obdobie nielen pre hubárov

Jeseň sa začala len pred pár dňami. 23. septembra. Všetci sme boli unesení poslednými letnými dňami. Krásne, príjemne teplé, slnečné počasie bolo cítiť z každého z nás.

Akurát prvý deň nového školského roka bol nepríjemný a upršaný. Verím, že všetkým prvákovi, trochu preľaknutým z nového začiatku v ich živote, sa splnia všetky očakávania.

A potom už nasledovali len tie pekné, slnečné a optimistické dni.

Boli sme pokojnejší a spokojnejší. Najmä hubári. Pre hubárskych labučníkov bolo toto obdobie skutočným potešením.

rených receptov z húb nájdete aj v tomto čísle obecných novín.

Foto: T. Roháč

Posledné dni leta boli ozaj úspešnou hubárskou sezónou. A jeseň sa určite nedá zahanbiť. Ak sa naplnia prognózy a predpovede počasia, hubári ešte neskončili.

Jeseň vplýva v istej miere aj na ľudí. Pre niekoho je to najkrajšie obdobie roka. Mnoho ľudí, ovplyvnených nepríjemným jesenným počasím, upadá do depresie alebo lenivého ničnerobenia.

Pripravme sa na dlhú a pochmúrnú jeseň. Využime dary jesene v prospech svojho zdravia. Vyberte sa do lesa na šípky. Sú bohaté na vitamíny a triesloviny. Používať môžete čerstvé i sušené plody. Sušené šípky využijete do čajov po celú zimu. Z čerstvých šípok sa dá pripraviť výborný lekvár,

sirup či dokonca víno. Plody zbierajte, keď sú ešte tvrdé a sfarbené do oranžova až červená, vtedy obsahujú najviac vitamínu C.

Ochutnajte jedlé gaštany, ktoré sú významným zdrojom vitamínu C. Gaštany pôsobia priaznivo na srdce a pečeň. Pomáha však nielen plod gaštanu, ale aj listy. Odvar z nich pôsobí proti kašľu. V posledných rokoch sa napríklad gaštanová múka stala vyhľadávanou alternatívou pre celiatikov, keďže neobsahuje lepok.

Dobrý jablkový či slivkový koláč so šípkovým čajom osladený medom nám iste zlepší náladu aj v tomto ročnom období. K tomu dobrá kniha, relaxačné omaľovánky pre dospelých alebo čokoľvek, čo nám robí radosť.

Do lesa chodíme radi takmer všetci. Prechádzky nám dodávajú nielen novú energiu, ale naša radosť je ešte znásobená, keď prideme domov s plným košíkom. A tak sme tento rok mnohí zavárali, blanšírovali, mrazili a sušili huby. Niekoľko dobrých a ove-

Skúsme mať radi jeseň pre to lepšie, čo nám prináša. Pre jej krásu, pre zdravie, ktoré nám ponúka svojimi darmi. Pre jej všetko...

Užijme si jeseň...

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Letná turistická sezóna je už nenávratne za nami a s ňou aj leto plné slnečných dní a najkrajších dovolení, ktoré ste v tomto období prežili. Dovoľte mi, aby som vám predostrela to najdôležitejšie, čo je v našej obci momentálne nutné riešiť a stručné zhrnutie udalostí a zámerov, ktoré sa počas predchádzajúcich dvoch letných mesiacov v našej obci uskutočnili a tie, ktoré sa v najbližšom období plánujú, si ponecháme do ďalšieho vydania Harmaneckých novín.

Obec Harmanec sa obrátila na Okresný dopravný inšpektorát v Banskej Bystrici a žiadala o pravidelnú dopravnú kontrolu rýchlosti vozidiel prechádzajúcich našou obcou, no na základe momentálnej neúnosnej dopravnej situácie v Obci Harmanec obec opäť prišla s alternatívou a požiadala o vyjadrenie k návrhu riešenia, ktoré by mohlo priniesť zmiernenie nebezpečného dopadu na obyvateľov našej obce presmerovaním kamiónovej dopravy z komunikácie Kremnické Bane cez našu Obec Harmanec. V článku prikladám aj fotografie pre lepšiu vizualizáciu riešenia, ktoré navrhuje obec na zväženie dopravnému inšpektorátu. Toto riešenie po rokovaní obecného zastupiteľstva považujeme za najpriateľnejšie a chceme náš návrh konzultovať s Okresným dopravným inšpektorátom Banská Bystrica.

Umiestnením RADARU pre detekciu rýchlosti (LC detekcia od 100m) s oranžovými výstražnými svetlami 2x201, trieda L8H umiestnené v ZDZ - napájanie z VO 230V , ktoré by boli umiestnené na verejnom osvetlení obce, aby sme zabránili rýchlemu vstupu kamiónov do obce, pretože každá ďalšia alternatíva je málo účinná, ak nedokážeme ubrzdiť rýchlosť vozidiel pri vstupe do obce Harmanec.

Naše odporúčanie je, aby sa príslušný dopravný inšpektorát vyjadril a zväžil nami navrhované riešenie, pričom zdôrazňujeme potrebu umiestnenia tohto radaru a zdôrazňujeme tiež to, že nie je iná možnosť umiestnenia, len tá, ako sme navrhli s poslancami našej obce počas stretnutia na komunikácii R1. Súčasná vyhláška hovorí o tom, že takýto radar a podobné zariadenia by malo byť umiestnené v smere jazdy a nie tak, ako sme to vymysleli my, avšak ako som uviedla, v tejto situácii nie je iná možnosť, pretože pri vstupe do obce od Banskej Bystrice máme po ľavej strane les a nijakým spôsobom sa tam nedá umiestniť pre svahovitost terénu. Pri vstupe do obce smerom od Martina je opätovne umiestnenie zariadenia veľmi problematické, pretože by muselo byť vysoko, čo je nereálne z hľadiska stĺpov rozvodov vysokého napätia. Solárne zariadenia sú v našej obci

takmer nepoužiteľné vzhľadom na úzku dolinu, zlý horizont slnečného svetla od jesene do jari a v zimnom období príliš málo denného svetla na využívanie solárneho zariadenia pri cestnej komunikácii. Pouličné osvetlenie sa za zníženej viditeľnosti a v zimnom období rozsvetuje už o pol štvrtej popoludní a svietime takmer do pol deviatej ráno, preto solárne zariadenie je u nás nepoužiteľné. Radarové solárne zariadenie by meralo rýchlosť v čase dobrej viditeľnosti a práve v čase, keď ho najviac potrebujeme za zníženej viditeľnosti a šera, by nefungovalo.

Vzhľadom k tomu, že naša obec je denne vystavovaná množstvu prechádzajúcich kamiónov, je nutné situáciu riešiť a napriek zneniu vyhlášky ide v oboch prípadoch o efektívne zdôraznenie obmedzenia rýchlosti na 50 km/hod., prípadne žiadame dopravný inšpektorát o zväženie i zníženia rýchlosti na 40 km/hod., takže nami vybrané miesta sú z hľadiska prehľadnosti aj viditeľnosti výborné a umiestneniu radarov nič neprekáža.

Verím, že sa nám vzájomnou spoluprácou s dopravným inšpektorátom podarí nájsť adekvátne riešenie a predísť tak riziku dopravného nešťastia, ktoré sa stávajú pre hustotu cestnej premávky takmer neoddeliteľnou súčasťou nášho života.

Henrieta Ivanová, starostka obce Harmanec

Vhodné miesta na umiestnenie RADARU pre detekciu rýchlosti v obci

Náš harmanecký potok Bystrica

10 rokov,
Harmanecké noviny

Tečie cez našu dedinu dlhé roky. Pri rázcestí s Cenovom sa spája s Racvalským potokom a v Uľanke so Starohorským. V Banskej Bystrici sa vlieva do Hrona a v ňom tečie až do Komárna, kde sa vlieva do Dunaja. A keďže Dunaj „putuje“ až do Čierneho mora, časť nášho potoka je až tam.

Často som sa zamýšľala nad tým, kde má náš potok začiatok. Zistila som to len nedávno a veľmi ma to prekvapilo. Veľa ráz som popri tomto prameni kráčala, lebo sa nachádza až na Krížnej (resp. pri prameni Kráľova studňa).

A tento krásny kút našej prírody je mojou, a nielen mojou, srdcovkou.

Nedávno prameň je orientačná tabuľa s údajmi aj o faune a flóre

Veľkej Fatry.

Prameň Bystrice je len nevelká mokrá barinka a aký veľkolepý má koniec!

Veľká Fatra je chránená prírodná rezervácia. A to je veľmi dobre, že si takéto malebné miesta chránime.

Na fotografiách vidíte miesto, kde naša Bystrica vyviera. Má dlhú púť a ja som rada, že počas nej mi šumí pod oknami, čo si uvedomujem najmä večer, keď spokojne zaspávam.

Teč si spokojne, náš milý harmanecký potok Bystrica!

Z. Roštárová

Publikácia o Španej Doline

V rýchlom tempe života nám unikla nemedializovaná informácia, že v roku 2013 uzrela svetlo sveta publikácia, ktorá sa zaoberá životom a históriou známej baníckej usadlosti Špania Dolina. V krátkosti si ju predstavíme:

Banícka osada Špania Dolina od neskorého stredoveku k ranému novoveku.

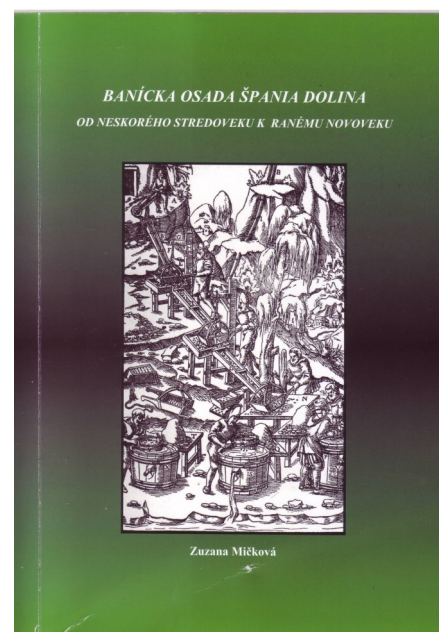
Zuzana Mičková.

V záhlaví sa dozvieme, že monografia bola spracovaná v rámci riešenia vedeckého projektu: Špania Dolina v 16. a 17. storočí. Kopa čísiel pred týmto oznamom laikovi nič nehovorí. Určite však stojí za zmienku, že vydavateľom je Právnická fakulta UMB Banská Bystrica. Tlač: Bratia Sabovci s.r.o., Zvolen. Rok vydania: 2013. Vydanie: prvé. Počet strán: 130. Na ze-

lenom obale z mäkkého kartónu je veľmi známa litografia z diela Georgiusa Agricola o baníctve a hutníctve. Publikácia má tieto kapitoly:

1. Banskobystrické baníctvo do konca 15. storočia (1494) - východiská vzniku baníckej osady Špania Dolina.
2. Banícka osada Špania Dolina a jej verejná správa od počiatkov do konca 17. storočia. (Táto kapitola má päť častí a zaoberá sa usporiadaním verejného života a práce).
3. Cirkevnosprávne pomery v Španej Doline do konca 17. storočia. (Táto kapitola má tiež päť častí a je rozdelená jednak storočiami, ako aj náboženským kvasením po reformácii.)

Pre našinca je najzaujímavejšia práve táto posledná kapitola, kde sa čitateľ dozvie, že aj Harmanec kedysi dávno patrilo pod farnosť v Španej

Doline a kto boli cirkevní predstavitelia.

Publikácia je bez ilustrácií a predáva ju UMB Banská Bystrica.

Michal Kiššimon

Dňa 20. augusta 2016 sme si spomienkou uctili 72. výročie SNP vo Veľkej Fatre pri pamätníku na Krížnej. Tohto podujatia sa zúčastnili pozvaní hostia - generálny riaditeľ Múzea SNP v Banskej Bystrici PhDr. Stanislav Mičev, Bc. Jozef Gibala, tiež z Múzea SNP, starosta z Tureckej Ivan Janovec, Ing. Dušan Kováč, majiteľ hotela Kráľova Studňa, naša starostka pani Henrieta Ivanová. Bol prítomný aj predseda SZPB Turecká Mirko Strmeň. A boli ste tu VY všetci, ktorí ste prišli, aby ste si uctili pamiatku tých, ktorí pred 72 rokmi položili v neskutočne krutej vojne svoje životy.

Host' PhDr. Stanislav Mičev poukázal na to, že veľa mladých ľudí sa nechá-

va strhnúť nacionalizmom. Práve v Múzeu SNP sú priame dôkazy vojnej a povojnovej doby, ktoré sa nedajú spochybniť.

Verím, že v tento slnečný deň ste boli spokojní, oddýchli ste si, niektorí si pospomínali a aj sa zabavili pri výbornej muzike našich harmonikárov. Guláše, ktoré pripravili jednak v hoteli Kráľova Studňa a jednak naši členovia z organizácie SZPB, chutili výborne.

Vždy sa budeme snažiť, aby tieto spomienky na našich padlých predkov mali dostatočnú úroveň.

Dňa 13. augusta 2016 sa uskutočnil 11. ročník Stretnutia generácií v Kališti, ktorého sa zúčastnilo viac ako 50 sympatizantov z Harmanca.

Kristína Beňová

Fujarôčka moja, o deviatich dierkach

Pán Janko Marenčák od začiatku jari sedáva v parčíku na lavičke so svojou záľubou – fujarôčkou. Jeho šikovné ruky obratne narábajú so špeciálnym dlátkom, ktorým vyrýva výšivkové obrazce do dreva.

Nápad vyrábať toto hudobné umelecké dielko sa začal pred štyrmi rok-

mi, keď vzal do rúk prvý kúsok drevka.

Na prvú fujaru, ktorú vystrúhal, je nesmierne pyšný. Fujarky sú z javorového, jaseňového, agátového a aj z bazového dreva. A aby boli kvalitné, treba hľadať dobre po hore. A tak po niekoľkohodinovej túre si sadne a za šesť hodín je fujarôčka hotová. Dĺžka práce závisí od dĺžky budúceho nástroja, či má byť 1,20 alebo 1,50 m dlhá. Potom sa navrtávajú tónové dierky, pridá píšťalka, odskúša sa ... a je to.

A veru, záujemcovia sú - a to je zásluha jeho šikovnosti. Je známa široko-daleko.

Moyzesovo, dedinka pri Nových Zámkoch – dedinka, v ktorej sa narodil. Poctil ju svojim výtvorom. Fujar-

rôčka je na čestnom mieste v tamojšom Obecnom úrade. Aj v našom Obecnom úrade sú dve zavesené hneď pri vstupe. Sú na stene oproti sebe, akoby chceli zanôtiť. Či má nástupcu? Zatiaľ ešte nie, ale dúfa, že raz bude.

Nech sa vám darí, pán Marenčák!

Kristína Beňová

15. septembra bol štátny sviatok. Nie-
nikne meč“ (Lk 2,35).

kto možno ani nevedel prečo a len
zaregistroval predĺžený víkend. Zapo-
čul som aj výroky ako: „Je nejaká Se-
dembolestná či čo zasa.“ Nuž, hej,
oslávili sme sviatok Sedembolestnej
Panny Márie, patrónky Slovenska.

Ako dôkaz starobylosti tejto úcty pri-
niesol otec biskup Július Gábriš v roku
1984 na púť do Šaštína reliéf Sedem-
bolestnej z roku 1484 (teda presne
500-ročný exemplár), jeden z tých,
ktoré sa vtedy vyrábali z pálenej hlíny
na príkaz Mateja Korvína a na Sloven-
sku sa nachádzali azda v každej rodi-
ne.

Hoci sa jej sedem bolestí pripomína
zvlášť, neznamená to, že ich bolo prá-
ve toľko. Sedem je v biblickej reči číslo
plnosti, hojnosti. Teda
„Sedembolestná“ je tá, ktorá trpela
veľa. Je zaujímavé, ako si Boh vedie
Máriu. Najprv ako celkom obyčajné
dedinské dievča, ktoré pozve stať sa
matkou jeho Syna. Anjel ju osloví
„Raduj sa, milosti plná“ (Lk 1,28), v
gréckej pôvodnine „*chaire, kecharito-
méne*“. Spomínam grécky text preto,
lebo tu lepšie vyznie podobné znenie
slov *chará* (radosť) a *charis* (milosť,
ale aj dar).

Mária je teda povolaná radowať sa z
daru, ktorý jej Boh ponúka a ktorý je
pozvaná slobodne prijať. Do bolesti,
ktorú so sebou tento dar nesie, je Má-
ria vychovávaná postupne. Iste si bola
vedomá, že očakávanie Mesiáša je v
jej ľude živé, no na druhej strane je
veľmi pravdepodobné, že sa stretla s
nepochopením aj u najbližších (veď aj
Jozef, jej snúbenec, ju chcel prepus-
tiť). Bolesť sa v tomto kontexte vyslo-
vene objaví až v chráme, kde Simeon
povie Márii: „*Tvoju vlastnú dušu pre-*

Na chvíľu sa zdá, akoby sa radosť z
daru celkom vytratila. No opak je
pravdou. Bolesť je zárukou, že ide o
skutočný vzťah lásky, do ktorého sa
celkom vydáva a v ktorom má bolesť
vždy svoje miesto. Matka Tereza z
Kalkaty vravievala: „*Láska musí boľieť.
Ak by nebolela, nebola by láskou.*“

Mária sa v tomto vzťahu lásky znovu
a znovu učí prijímať Dar, ktorý od Bo-
ha dostala so všetkým, čo prináša.
Dokonca sa učí, že Dar, ktorý dostala,
vlastne nedostala pre seba, ale pre
iných, pretože Ježiš prišiel na tento
svet „*zachrániť hriešnikov*“ (1Tim
1,15) práve svojou smrťou na kríži,
kde vrcholí aj Máriina bolesť, keď vidí
umierať svojho jediného Syna; a svo-
jím zmŕtvychvstaním, keď dáva všet-
kým nový život, kde zasa vrcholí jej
radosť.

V našich rodinách nikdy nechýbalo
utrpenie a bolesť. Azda preto je nám,
Slovákovi, Bolesťná Matka taká blízka.
Kdesi hlboko v srdci tušíme, že Mária
vie prežívať bolesť v radošti a nikdy
neustráca nádej. Veriace srdce šípi, že
Mária je nám v utrpení nielen príkla-
dom, ale najmä posilou, keď na nás s
láskou hľadá a povzbudzuje nás. Veď
tak dobre rozumie utrpeniu. Rozumie,
že utrpenie nie je samoučelné, dáva
nádej, že aj to, čo tak veľmi bolí sa
naozaj môže obrátiť na požehnanie,
že aj utrpenie sa môže obrátiť na ra-
dosť. Vedie nás po ceste, ktorou pre-
šla ona sama – po ceste kríža – aby
nás priviedla ku svojmu Synovi. Nikdy
neukazuje na seba. Vždy stojí pod krí-
žom svojich detí, ktoré trpia tak ako
jej Syn.

Nechať sa viesť Máriou je odvážny
krok. Práve tak odvážny, aký spravila

ona, keď sa nechala Bohom viesť a
stala sa Matkou jeho Syna. Nechať sa
viesť Máriou znamená porozumieť
bolesti, naučiť sa žiť, znovu a znovu s
radosťou prijímať všetko, čo život pri-
nesie a najmä, nechať sa viesť Máriou
znamená ísť ku Kristovi. Ona je tá,
ktorá nám spoľahlivo ukazuje cestu aj
vtedy, keď nevládzeme, keď blúdime,
keď si nevieme rady ani sami so se-
bou.

Mať takúto patrónku je veľký dar
Cirkvi Slovensku. Nie je to dar len pre
katolíkov, ale pre celý národ a pre ka-
ždého z nás. Mať matku je vzácny dar.
Mať za patrónku Božiu Matku, ktorá
nás vedie k Životu, a tým je Kristus, je
veľmi veľký a vzácny dar. Bez ohľadu
na vierovyznanie a postoj k Cirkvi. Aj
preto by azda nebolo nesprávne mať
doma obraz či sochu Sedembolestnej.
Nie ako dekoráciu či ako súčasť tradič-
nej výzdoby, ale ako znamenie dôvery
v pomoc Matky, ktorá vždy stojí pri
svojich deťoch – a pripomínať si to pri
každom pohľade na ňu.

Farár Tomáš Kuník

Keď sme začiatkom roka 2014 na jednej z porád rozmýšľali, ako zaujať prechádzajúcich ľudí našou obcou, ani sme netušili, že do obce schválime jeden unikát.

Na stôl nám pán František Záruba položil projekt elektrárne. Všetci sme boli hneď za jedno. Áno, toto chcem. Toto bude v našej obci zaujímavý prítahujúci komplex.

Pôvodnú malú elektrárne v roku 1992 postavili na pôvodnom tlakovom privádzači, ktorý slúžil pre Harmanecké papierne a nevyužíval sa, traja investori.

Elektrárne bežala necelé dva roky, po technických problémoch bola odstavená a chátrala až do roku 2002. V tom istom roku ju pán Záruba odkúpil a pustil sa do jej rekonštrukcie. V roku 2007 bola uvedená do prevádzky a fungovala doteraz bez väčších porúch.

Pri prevádzke tejto elektrárničky sa však ukázali stavebné nedostatky, ktoré sa len veľmi ťažko dali odstrániť, a preto sa rozhodol novú elektrárne postaviť na novom, vhodnejšom mieste. Využil možnosť odkúpenia budovy nachádzajúcej sa na ľavej strane potoka Cenovo, kadiaľ viedol

pôvodný tlakový privádzač.

K tomuto pozemku od obce dokúpil ďalšiu časť pozemku, aby sa mohol projekt zrealizovať. Po vysporiadaní vlastníctva začal pracovať na projektej dokumentácii, ako má nová budova elektrárne a okolie vyzeráť. S plánovaným investičným zámerom sa obrátil na obecné zastupiteľstvo o ich názor a vyjadrenie. Stretol sa s veľmi kladným ohlasom, predložený projekt mu zastupiteľstvo odsúhlasilo a mohol riešiť ďalšie legislatívne kroky. Od všetkých dotknutých inštitúcií dostal kladné vyjadrenie a v roku 2014 dostal stavebné povolenie.

A ako postupoval pán Záruba na výstavbe tejto tzv. derivačnej elektrárne?

Prvé stavebné práce sa začali 25. mája 2015 a pokračovali sprístupnením pozemku prekrytím potoka, odkopaním a spevnením svahu, vybudovaním oporných múrov, vykopávaním a vybetónovaním základov budovy, vymurovaním a prekrytím hrubej stavby, vykpaním odtokového kanála, začatím vnútornej a vonkajšej úpravy budovy a upravovaním okolia.

Potom sa začala práca na odstavení pôvodnej malej elektrárničky, demontovalo sa strojný zariadenie a dalo sa reparať. Pri technológii v novej elektrárni sú využité dve turbíny a generátory z tejto elektrárničky, ktoré sa upravili na nové

podmienky, plus pridala sa ešte jedna turbína s generátorom kvôli zvýšeniu výkonu.

Zrušilo sa prírodné potrubie do pôvodnej elektrárničky, vykonalo sa prepojenie a rekonštrukcia tlakového privádzača do novej budovy.

Technické parametre turbíny:

Sú osadené tri *Bánkiho* turbíny, každá turbína má 6 stupňov regulácie, celá sústava bude mať 18 stupňov regulácie a inštalovaný výkon každej turbíny bude 55 kW, teda celá elektrárne má 165 kW.

Voda sa odoberá na odbernom mieste pod Dolným Harmancom. Tlakový privádzač elektrárne je dlhý 1 850 m, s prevýšením 22 m. Priemer tlakového privádzača je 1 200 mm. Voda po prietoku cez turbíny prepadáva do odtokovej šachty umiestnenej pod budovou, kde sa „ukľudňuje“ a odtokovým kanálom sa vracia späť do potoka. Pri svojej ceste z elektrárne poháňa mlynské koleso, ktoré tak isto vyrába elektrickú energiu na osvetlenie prístupnej časti a terasy elektrárne.

Budova sa skladá z odtokovej šachty, strojovne, elektrorozvodne, sociálneho zariadenia pre obsluhu a skladu.

Myšlienka pána Zárubu stavať elektrárne bola už v jeho 15 rokoch. Nie je to len jeho zárobková činnosť, ale aj veľký koníček. Nakoľko je táto činnosť fyzicky, časovo a finančne veľmi náročná, nedala by sa uskutočniť bez spolupráce a veľkého pochopenia jeho manželky Ľubky, ktorá sa takisto podieľa na tvorbe a výstavbe týchto elektrární, hlavne po estetickej strán-

.... elektrárnička doslúžila

... pôvodný pozemok ...

ke. Vždy sa snažia, aby elektrárne nebola na ťarchu, ale bola predovšetkým prínosom pre okolie. Manželia Zárubovci mysleli aj na tých našich občanov, ktorí si radi posedia na lavičkách v peknom prostredí. Túto možnosť budú mať na terase, ktorej okolie spestrili výsadbou rastlín.

Pri výstavbe elektrárne boli so súhlasom obce využívané na uskladnenie materiálu aj okolité pozemky, ktoré po ukončení celej stavby dajú do pôvodného stavu.

Ak sa obávate, že sa týmto zdevastuje potok Bystrica, nie je to pravda, pretože priamo na odbernom objekte je zabezpečený sanitárny prietok, ktorý musí byť zachovaný v potoku Bystrica a elektrárne bude využívať len vodu, ktorá je nad sanitárny prietok, ako mi vysvetlil pán Záruba.

Ďalej mi vysvetlil, že vodná elektrárne ako taká vodu nijakým spôsobom neznečisťuje. Pri turbínach sa používajú ekologické mazivá, voda je zároveň pri vstupe zbavená mechanických nečistôt, hlavne plastov, fliaš, igelitových vriec a odpadu, *nepochádzajúcich z prírody*, voda prietokom cez turbíny sa zároveň okysličuje, čiže elektrárne vracia vodu naspäť do po-

toka kvalitnejšiu ako ju odoberá. Dá sa povedať, že sa správa ako čistička. Je to najčistejší zdroj elektrickej energie.

Vyrobená elektrina z tejto elektrárne musí byť dodávaná hlav-

nému distribútorovi elektrickej energie SSE-D, ktorá svojimi rozvodmi túto elektriku dopravuje na miesto konečnej spotreby.

Prevádzka elektrárne bude plnoautomatická s dozorom a bude závislá na funkčnosti distribučnej siete.

Elektrárne by mala byť skolaudovaná a sprevádzkovaná do konca októbra 2016.

A či sa môžete pozrieť dovnútra na zariadenie a prácu samotnej elektrárne? Áno, pán Záruba, v prípade záujmu nemá problém chod strojovne tejto unikátnej techniky ukázať.

Tak ako na vodnú zdrž v Hornom Harmanci, aj tu bude na točiaci sa mlynské koleso dohliadať VODNÍK.

Za príjemné stretnutie a poskytnutý rozhovor manželom Zárubovcom Františkovi a Ľubici srdečne ďakujem a želám im veľa, veľa šťastia a radosti v ich chvályhodnej práci.

Ozaj a čo tá prvá v Dolnom Harmanci? To nabudúce....

Kristína Beňová

Pán František Záruba a ich vodná elektrárne s mlynským kolesom

Po dlhom čase zavítalo do obce niečo nové. Bola to ZUŠ Zacharová, ktorá pre detičky z materskej školy a deti zo Základnej školy priniesla rôzne umelecké odbory. Asi najviac zaujal

nového a hlavne vedeli hrať na klavíri rôzne skladby. Týmto sa treba poďakovať aj rodičom, ktorí mali trpezlivosť a hru na klavíri precvičovali so svojimi ratolesťami aj doma.

Okrem týchto dvoch krúžkov prebiehal aj tanečný krúžok, na ktorý sa detičky tešili.

Vystúpenie tanečného krúžku sme mali možnosť vidieť nielen my rodičia, ale aj všetci pozvaní hostia na jubilejnej oslave 50. výročia otvorenia ZŠ a MŠ. Škoda, že tých vystúpení nebolo viac na obecných oslavách. Tak by

naše deti z obce výtvarný odbor a hra na klavír. Tieto dva krúžky prebiehali v Základnej škole. Za to sa treba poďakovať aj pani riaditeľke ZŠ, že poskytla tieto priestory pre naše deti. Výtvarný krúžok prebiehal vždy v utorok a naše ratolesti sa naň nesmierne tešili. Okrem maľovania

na konci školského roka mali žiaci ZUŠ koncornočnú prehliadku schopností a toho, čo sa za celý školský ročník naučili. Prehliadka sa konala v sále Obecného úradu vo Vlkanovej. Pri vstupe do sály nás pekne privítala pani riaditeľka ZUŠ. V sále boli rozvešané diela našich a aj ostatných detí. Po chvíli sa začal veľmi pekný program, na ktorom vystúpili aj naše detičky: Miška Marková s hrou na klavír so skladbou Išla sova na tanec, Noemi Chladná taktiež s hrou na klavír so skladbou To ta Heľpa a Evka Ľachká so skladbami Kukučka a Išla sova na tanec. Po prehliadke talentov pani riaditeľka udeľovala

Miška Marková

Evka Ľachká

Čestné uznanie za tvorivú prácu vo výtvarnom odbore. Za materskú školu získala toto uznanie Anettka Katková

Anettka Katková

Noemi Chladná

a kreslenia vytvárali rôzne predmety z hliny a sadry, ktoré následne maľovali. Naučili sa rôzne odborné výrazy ako napr. kompozícia (týmto ma moja dcéra dorazila, keď mi začala domov vysvetľovať, čo to znamená a používať to bežne vo svojom slovníku).

Hodiny klavíra pre každé dieťa individuálne. Naučili sa veľa

Na konci školského roka mali žiaci ZUŠ koncornočnú prehliadku schopností a toho, čo sa za celý školský ročník naučili. Prehliadka sa konala v sále Obecného úradu vo Vlkanovej. Pri vstupe do sály nás pekne privítala pani riaditeľka ZUŠ. V sále boli rozvešané diela našich a aj ostatných detí. Po chvíli sa začal veľmi pekný program, na ktorom vystúpili aj naše detičky: Miška Marková s hrou na klavír so skladbou Išla sova na tanec, Noemi Chladná taktiež s hrou na klavír so skladbou To ta Heľpa a Evka Ľachká so skladbami Kukučka a Išla sova na tanec. Po prehliadke talentov pani riaditeľka udeľovala

pa a Evka Ľachká so skladbami Kukučka a Išla sova na tanec. Po prehliadke talentov pani riaditeľka udeľovala

školský rok a bude v našich deťoch rozvíjať ich talenty.

Katarína Katková

Foto: Erik Gregor

Samozrejme, že myslím Liptovskú Maru. Pre istotu som si pozrel niečo na internete o mieste, kde rybárčime spolu s partiou náruživých rybárov už 13 rokov. Takže Liptovská Mara je najväčšie vodné dielo na Slovensku. Jeho názov je odvodený od pomenovania jednej z dedín, ktoré zmizli pod hladinou priehradného jazera. Je tam veľa možností na to, ako si užiť v prírode vodné športy, turistiku, cykloturistiku.

Ale pre nás rybárov sú tam perfektné podmienky na rybačku. Na Liptovskej Mare sú široké možnosti rybolovu. Platí tu kaprový režim a základný rybársky poriadok bez úprav. Je tu bohaté zastúpenie týchto rýb: kapor, lieň, štika, zubáč, ostriež, boleň, pstruh dúhový, pstruh jazerný, zriedkavo možno natrafiť aj na sumca a úhora.

Trávime tam niekoľko týždňov počas rybárskej sezóny a tak rok, čo rok zažívame spolu veľa nezabudnuteľných zážitkov. Nikdy to nie je rovnaké. Každú sezónu je to niečím iné. Za tie roky sme spoznali veľa nových kamarátov, tiež náruživých rybárov, z rôznych kútov Slovenska. Východniari a s nimi vždy aj Nemec Peťo, sú súčasťou našej rybárskej partie. Aj harmaneckí poľovníci už pár rokov chodia s nami.

Oni na rybačku, my na poľovačku. A tak sa s tými ozajstnými rybármi a rybárkami už stretávame pravidelne a na tom istom mieste. V Trnoveckej zátok. Krásne miesto.

Každý z nás už vie pred odchodom na ryby, čo má nachystať, čo má zbraň. Ja rozmýšľam nad najlepšimi gulickami na ryby. Julo má na starosti nástrahové rybky a palacinkár. Milan nesmie zabudnúť kotlík na ten jeho jedinečný guláš, vziať prenosnú udiareň. Lebo tie jeho čerstvo nachytané, a potom zaúdené ryby, nemajú určite konkurenciu.

Viete, ako to všetko začína na Mare? Keď postavíme stany a vybalíme batohy zo štyroch áut, začína príprava na rybačku. Príprava prútov, návazcov, bójí a potom už len dlhé a ničím nerušené chvíle strávené pri vode v pohodlnom kresle a s hrnčekom kávy v ruke. A keď sa všetko vydarí, keď vám praje počasie, tak vás v nasledujúcich hodinách, dňoch čaká veľa adrenalínu so zdolávaním veľkých kaprov. Ako cez deň, tak aj v noci. Držať v ruke až po rúčku zohnutý prút, to musíte prežiť, aby ste si vychutnali ten pocit...

S každým úlovkom sa, samozrejme, odfotíme a porovnáme, kto chytil tento rok najväčšieho... A tento zážitok vám zostane navždy. Rybárčenie nie je pre nás len koníček, rybárčenie je súčasťou nášho života. Ale nikdy to nie je len o obrovských kaproch alebo enormných úlovkoch. Je to aj o kamarátsťve a zážitkoch na celý život.

Tento rok sme sa najviac tešili na oslavu Milanovej päťdesiatky. Bolo treba vybrať ten správny rybársky

darček. Trafili sme sa, dostal to, čo každý rybár dobrej rybačke potrebuje.

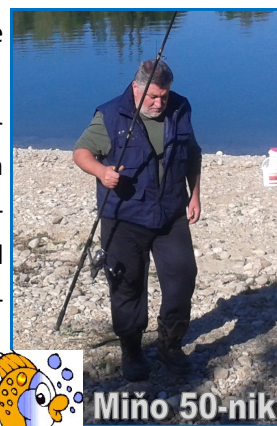
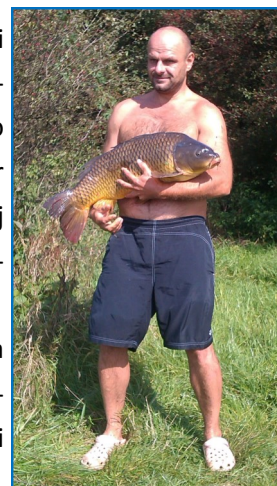
Oslava sa vydarila, všetci sme si užívali.

Prvýkrát sme oslavovali rybársku päťdesiatku na našej milovanej Mare. Bol to nový zážitok a možno nové miesto na oslavy.

Miňo, za všetkých rybárov, veľká vďaka a ešte raz veľa zdravia!

Tešíme sa na novú rybársku sezónu.

Erik Gregor a rybári

Miňo 50-nik

Jubilanti

60 rokov

Anna Benkeová

70 rokov

Dušan Mikloš

65 rokov

Zoltán Benke

75 rokov

Viera Bellová

Ružena Gregorová

Františka Vrbová

Antónia Chovančáková

Milan Rusnák

85 rokov

Ján Štrbák

Margita Olerínyová

Emília Vanyová

Len to najkrajšie, čo život môže dať, chceme Vám k sviatku zaželať. Nech slza bolesti Vám tvár nikdy nezmáča, žiaľ a smútok nech sa Vám chrptom otáča, nech len zdravie, šťastie, láska a добрota, sú náplňou ďalších rokov Vášho života.

Krásu skúseností

Tak ako v prírode sa striedajú ročné obdobia, aj v živote človeka je to tak. Tak ako jeseň v prírode vie byť krásna, škaredá, dobrá i zlá, usmievavá i plačlivá, taká istá vie byť jeseň aj v živote človeka. Asi preto je mesiac október vyhlásený za **mesiac Úcty k starším**.

V tomto mesiaci sa tak, ako každý rok bude venovať viac pozornosti ľuďom v zrelom veku. Páči sa mi výraz „strieborný vek“. Nemám rada, keď sa o tomto sviatku hovorí so smútkom, pátosom. Prečo? Veď starnutie neznamena koniec všetkého. Starnúť sa dá s úsmevom, radosťou, aktívne. Vek je predsa len číslo...

Ale mať úctu k človeku v akomkoľvek veku by malo byť prirodzenou vlastnosťou každého z nás. Úcta sa predsa nedá načasovať len na jeden mesiac v roku. Vážme si jeden druhého bez ohľadu na to, či máme dvadsať alebo šesťdesiat rokov. Ale vážme si krásu skúseností všetkých tých, ktorí prežívajú jeseň života.

V novembri si pripomenieme **Sviatok všetkých svätých a Pamiatku zosnulých**. Budeme spomínať na tých, ktorí už nie sú medzi nami. Ale nosíme ich vo svojich srdciach, vo svojej duši. A tak vždy, keď budeme myslieť na nich, budeme iste premýšľať aj nad tým, čo je v živote najdôležitejšie. Čo má v živote skutočný význam. Budeme spomínať a premýšľať...

Asi preto je jeseň taká krásne farebná. Ako náš život.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Spomienka

Bolesťou unavená tíško si zaspala, zanechajúc všetkých, čo si rada mala.

V neznámy svet odišla si spať, zaplakal každý, kto Ťa mal rád. Odišla si od nás, zostali sme v žiali, no vždy budeš žiť v srdciach tých, ktorí Ťa radi mali.

Mária Chladná

Dňa 21. júla uplynul rok, čo nás opustila naša drahá manželka, mama, stará mama. S láskou a úctou spomína manžel Miroslav, syn Peter s rodinou, dcéra Zuzka s rodinou a ostatná rodina.

Spomíname

To, že sa rana zahojí, to je len klamné zdanie.

V srdciach nám bolesť zostala a tiché spomínanie.

Dušan Haluška

Dňa 18. júla uplynul rok odvtedy, čo nás navždy opustil náš milovaný manžel a otec.

S láskou a úctou spomínajú manželka Alena, syn Dušan a ostatná smútiaca rodina.

HUBÁRSKA SEZÓNA

Leto sa síce končí, ale je tu nádherná, teplá jeseň, ktorá praje hubárom. Tak prečo si nevyraziť do lesa po poklady našich lesov? Dajú sa usušiť, zavarit', zamraziť alebo si z nich môžeme pripraviť fantastické pochúťky hneď. Prinášame vám niekoľko zaujímavých receptov.

HLIVOVÝ PAPRIKÁŠ

400 g hlivy ustricovej, 250 ml zeleninového vývaru, soľ, 2 šalotky, 1 zemiak, rasca, 2 strúčiky cesnaku, 1 PL syra Lučina, 2 PL paradajkového pretlaku, 1 kapia, čerstvá petržlenová vňať, mleté čierne korenie, mletá červená paprika, 2 PL olivového oleja

Na halušky: **1 PL masla, voda, 400 g polohrubej špaldovej múky, soľ, 2 zemiaky**

Hlivu umyjeme a nakrájame na rezančky. Na panvici rozohrejeme olej a orestujeme nakrájanú šalotku a cesnak. Pridáme hlivu, orestujeme, pridáme soľ, čierne korenie, mletú papriku, rascu, syr a pretlak. Podlejeme vývarom. Dusíme na miernom ohni prikryté asi 15 minút, dolievame vývarom. Rozmixujeme ošúpaný zemiak, nakrájanú kapiu s trochou vody. Kašou zalejeme hlivu a prevaríme. Pridáme nasekanú petržlenovú vňať a dochutíme.

Na halušky v mixéri rozmixujeme ošúpané zemiaky, soľ a vodu na kašu. Pridáme do misky s preosiatou múkou. Zmiešame a vytvoríme cesto. Halušky hádzame do vriacej vody a varíme, kým nevyplávajú na povrch. Po sedení do nich pridáme maslo.

MORČACIA ROLÁDA S HUBAMI

700 g vykosteného morčacieho mäsa, olej, 1 vajce, soľ, mleté čierne korenie, 2 strúčiky cesnaku, 2 PL masla, hrst sušených húb, hubové korenie, hrst sušených jablák, mletá červená paprika

Huby a jablká namočíme do horúcej vody. Necháme napučať. Mäso nakrojíme a naklepeme na veľký plát. Osolíme a okoreníme. Na plnku pripravíme redšiu praženicu z masla a vajíčka, pridáme nasekané huby a jablká, pretlačený cesnak, soľ, čierne a hubové korenie. Zmesou potrieme plát mäsa, zrolujeme a zachytíme špáradlami alebo niťou. Dáme do vymasteného pekáča, osolíme a okoreníme, posypeme paprikou. Vložíme do horúcej rúry. Pri pečení podľa potreby podlejeme horúcou vodou, pečieme cca 1 hodinu za občasného polievania výpekom.

DUBÁKOVÁ KRÉMOVÁ POLIEVKA

400 g dubákov, 1 šalotka, 900 g zemiakov, soľ, 250 ml sladkej smotany, 1 čerstvý nasekaný kôpor, biele korenie, olivový olej

Cibuľu nakrájame nadrobno a speníme ju na oleji, pridáme nakrájané dubáky. Podlejeme trochou vody a necháme variť asi 15 minút. Potom odoberieme asi tretinu dubákov na tanier. Zemiaky nakrájame na kocky a pridáme do hrnca so zvyšnými dubákmi, dochutíme soľou a bielym korením. Pridáme pol litra vriacej vody alebo horúceho zeleninového vývaru a dáme variť asi na 30 minút, kým sa uvaria zemiaky. Celú polievku rozmixujeme ponorným mixérom. Prilejeme sladkú smotanu a necháme chvíľu povariť. Ak by sa nám polievka zdala príliš hustá, môžeme ešte pridať vriacu vodu alebo vývar. Do rozmixovanej polievky vložíme odložené hriby a necháme prejsť varom, pridáme nasekaný kôpor a dochutíme ešte soľou a bielym korením podľa chuti.

HUBY NA MASLE SO SMOTANOVÝM DIPOM

250 g šampiňónov, 5 ks sušených húb, 1 PL masla, 3 PL kyslej smotany, 1 PL citrónovej šťavy, mleté čierne korenie, 1 jarná cibuľka, koriandrová alebo petržlenová vňať, 1 krajec ražného chleba

Šampiňóny nakrájame na hrubšie plátky a dáme dusiť na rozpustené maslo na cca 15 minút. Sušené huby zalejeme troškou vriacej vody a po 10 minútach ich nakrájame nadrobno a spolu s vodou pridáme k šampiňónom. Podusíme ešte 5 minút. Ochutíme podľa chuti, môžeme použiť sójovú omáčku alebo nastrúhanú kôrku parmezánu.

Kyslú smotanu, cibuľku, koriandrovú vňať a čierne korenie zmiešame v miske a dip je hotový. Chlieb opečieme a potrieme cesnakom. Namáčame ho do hubovej šťavy.

HUBOVÉ PALACINKY

100 g hladkej múky, 250 ml mlieka, štipka soli, 2 vajcia, olej, 1 šálka lesných húb, 1 menšia cibuľa, soľ, mleté čierne korenie, tvrdý syr

Z mlieka, múky, vajec, štipky soli pripravíme palacinkové cesto, necháme ho odstáť. Medzitým si orestujeme na oleji nakrájanú cibuľu, pridáme huby, osolíme, okoreníme. Zakryjeme a dusíme domäkka. Môžeme pridať petržlenovú vňať. Z cestíčka upečieme palacinky, naplníme hubami, preložíme, posypeme nastrúhaným syrom a podávame.

Senior Cup vyhrali naši

10 rokov
Harmanecké noviny

Futbal je kolektívna loptová hra, ktorú je považovaná za najpopulárnejší šport na svete. Harmanci na škváro-

Aj v Harmanci a v Dolnom Harmanci sme mali na čo spo- Po minuloročnom nultom ročníku sa mínať. Okrem špor- posledný augustový víkend v Dolnom tového výkonu sme Harmanci konal 1. ročník futbalového si po futbale pri po- turnaja Senior Cup. Senior cup, lebo hári piva zaspomína-

na turnaji sa stretli partie hráčov li na predchádzajúce turnaje, nielen hút P., Katko P., Marenčák J., Slaný J., z okolitých obcí, ktorí sa poznajú už v Dolnom Harmanci, ale aj v našom Kiedžuch D.. Na 2. mieste skončili nejaký ten rôčik. Pred niekoľkými Harmanci na bágrovisku“.

sme vo svojich spo- mieste Botafoogo a na 5. mieste mienkach a o dobrú Uľmanka. Za všetkých chcem poďa- náladu bolo postarané. kovať Jánovi Snopkovi ml., ktorý ten- Turnaja sa zúčastnilo to futbalový turnaj zorganizoval. päť mužstiev. Na 1. Šport prináša radosť, prospieva zdra- mieste sa umiestnil Har- viu, a preto nikdy nie je neskoro na masan, chlapci z našej aktívny pohyb.

dediny Chladný P., Ko-

Peter Chladný

Oznámenie o ukončení zmluvy

Ukončenie zmluvy o podnájme nebytových priestorov Harmanec č.5 uzatvorenou 17.12.2007 uznesením OZ Harmanec č.77/2007 medzi nájomcom - Obecný úrad Harmanec a podnájomníkom - Kohajda s.r.o. so sídlom Sielnica 499 inicioval podnájomník so žiadosťou o ukončenie dohodou ku dňu 30.09.2016.

Hlavným dôvodom tohto kroku je snaha o skvalitnenie služieb poskytovateľa zdravotnej starostlivosti pacientovi všeobecne.

Konkrétne ide o snahu ponúknuť pacientom komplexné moderné služby na európskej úrovni. Predovšetkým ponúkať okamžité RTG diagnostické vyšetrenie často potrebné priamo pri vyšetrení. Ďalej OPG diagnostické vyšetrenie ponúkané priamo v budove, kde sídlime.

Rozšírenie spektra poskytovaných služieb, dve zubné ambulancie s dvomi lekármi, čiže stopercentná zastupiteľnosť, plnohodnotná ambulancia dentálnej hygieny. Ponuka paro- a mukogingiválnej chirurgie, výhľadovo implantológie - personál sa v súčasnosti už školí. Toto všetko vyžaduje nové, priestornejšie, moderne technologicky vybavené ambulancie, ktoré v súčasnosti pripravujeme v Banskej Bystrici k otvoreniu v mesiaci október 2016 v tej istej budove len o jedno poschodie vyššie, kde sídlime aj teraz.

Ambulancia v priestoroch Harmanca toto neumožňuje a rekonštruovať a následne využívať takúto ambulanciu len na dva dni v týždni je neudržateľné.

Pre pacientov táto zmena teda nebude nówum a aj vzhľadom k dobrej dopravnej dostupnosti z Harmanca nebude znamenať žiadnu významnú záťaž.

V Sielnici dňa 11. 09. 2016

S pozdravom MUDr. Oľília Kohajdová

Harmanecké noviny - vydáva: Obecný úrad Harmanec, registračné číslo OÚ - 1/2007 ▪ Adresa redakcie: Redakcia Harmaneckých novín, Obecný úrad Harmanec 6, 976 03, www.harmanec.sk ▪ email: harmanecké.noviny@gmail.com ▪ Šéfredaktorka: Iveta Roháčová, Redakčná rada: Ing. Tomáš Roháč, Martina Kovalčíková ▪ Jazyková úprava: PaedDr. Lenka Mališková ▪ Grafická úprava: Ing. Tomáš Roháč, Martina Kovalčíková ▪ foto: Ing. Miroslav Mališka, Alenka Chladná ▪ Tlač: Dali-BB, s r.o. B. Bystrica ▪ Uzavierka ďalšieho čísla 4/2016 bude 10.12. 2016

Za obsah rukopisu zodpovedá autor. Redakcia sa nemusí stotožňovať s názormi autora. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Nepredajné. Redakcia si vyhradzuje právo krátenia a úpravy rukopisov!